

Asia: VN/1269/2021

Lausuntopyyntö rekryointitukikokeilua koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vates-säätiön lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle rekryointitukikokeilusta

Vates-säätiö sr on osatyökykyisten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden työllistymistä edistävä asiantuntijaorganisaatio. Rekryointikokeilu on hyvin suunniteltu ja kokonaisuutena kannatettava. Vates-säätiö nostaa esille seuraavat asiat:

Kokeilussa rekryointituen tavoitteena on madaltaa yritysten kynnystä ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen. Kun kyse on pitkälti mikroyrityksistä, on tuen maksun kohdistaminen kulun syntymiseen merkittävässä roolissa. Esityksen mukaan tuki maksettaisiin toteutuneiden palkkakustannusten perusteella. Kun tarkoituksena on yksinyrittäjän riskin pienentäminen palkata ensimmäinen työntekijä, on otettava huomioon yrityksen tulorakenne ja tulojen ajoittuminen. Palkkakustannusten maksaminen ennen kuin tulot on kerrytetty aiheuttaa pienyrittäjälle tilanteen, jossa tilin saldo voi mennä miinukselle. Tämä ei liene kokeilun tarkoituksena. Kokeilun aikana tulisi selvittää mahdollisuutta palkkakustannusten maksamiseen etukäteen erikseen sovitun rytmityksen perusteella.

On tärkeää, että kokeilun aikana selvitetään/kokeillaan erilaisia työnantajalle suunnattujen tukitoimien vaikuttavuutta. Hallinnollisten rutiinien lisäksi esimerkiksi osatyökykyisten henkilöiden palkkaamiseen liittyy mm. mukauttamisen mahdollisuudet ja läheisesti niihin liittyvä työolosuhteiden järjestelytuki.

Miten kokeilussa tarkastellaan esimerkiksi henkilövuokratyrytysten toimintaa pienyrittäjien suuntaan? Henkilövuokrausyritysten tulee samalla tavoin tuntea erityistä tukea työllistymisessään tarvitsevien henkilöiden tukimahdollisuudet ja selvittää nämä pienyritykselle henkilöitä palkattaessa.

Esimerkiksi vammaiset henkilöt, jotka toimivat yrittäjinä tarvitsevat myös erilaisia yrittäjyyteen liittyviä tukimuotoja. Esimerkiksi se, että vammaisen yrittäjä voisi kompensoida oman työkykynsä vaihtelua palkkaamalla alansa asiantuntijan työtehtäviin, on erittäin suositeltava toimintamalli. Tällöin kokeilussa toteutettaisiin myös positiivista erityiskohtelua sekä toimittaisiin Vammaissopimuksen 27 artiklan edellyttämällä tavalla.

Esitysluonnoksen mukaan rekrytointituen ehdoksi ei ole asetettu palkattavan työntekijän työsuhteen kestoa tai työaikaa koskevia edellytyksiä. Tämä linjaus on hyvä, mutta on kuitenkin syytä painottaa, että rekrytointitukea ei saisi hyödyntää vain lyhytkestoiseen työvoimantarpeeseen. Tällöin olisi hyvä, että työsuhteen kestolle ja työajalle asetetaan vähimmäisvaatimukset. Tämä olisi myös työntekijää suojaava kirjaus. Työsopimuskäytännön toteuttamisessa lähtökohtaisesti ei tulisi sallia nollatuntisopimusten tekemistä. Nollatuntisopimukset eivät työntekijän osalta tue ansiotyön saantia eivätkä lisää ihmisten työnteon ja työurien turvaa ja vakautta.

Tarvetta rekrytointikokeilun kaltaiselle tukimuodolle selkeästi on. Olisi toivottavaa, että kokeilu toteutettaisiin mahdollisimman monella toimialalla. Olisi myös toivottavaa, että kokeilun jälkeen rekrytointituet saataisiin pysyväisluontoiseksi ja kaikille yksinyrittäjille suunnatuksi.

Pakarinen Jaana
Vates-säätiö sr